

Výjezdní seminář z obchodního práva

Obchodněprávní judikatura včera, dnes... a zítra?

25. – 27. dubna 2014

Právo společníka / akcionáře na informace

Jana Guričová

5. ročník PF UK

Resumé

Právo společníka či akcionáře na informace je jedním ze základních předpokladů výkonu jeho práva podílet se na řízení společnosti. Zákon o obchodních korporacích, stejně jako obchodní zákoník, upravuje toto právo výslovně a pro každou formu společností odlišně. Za účinnosti obchodního zákoníku byla dlouho vedena diskuze, zda je možné odepřít poskytnutí takové informace s poukazem na skutečnost, že je předmětem obchodního tajemství. Pro akciovou společnost zákon takovýto důvod odmítnutí stanovil výslovně, nikoli však pro společnost s ručením omezeným. Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22. 2. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3704/2009 ve sporu společnosti ENVI s.r.o. a jejího společníka přineslo jasnou odpověď: Jednatelé nemohou odmítnout poskytnout informaci společníkovi, i když je předmětem obchodního tajemství. Soud svůj závěr založil na třech východiscích: i) výslovné úpravě u akciové společnosti a její absenci u společnosti s ručením omezeným, ii) ochraně společnosti v případě porušení obchodního tajemství ustanoveními o nekalé soutěži, iii) povinnosti loajality společníka ke společnosti a z ní plynoucí povinnosti mlčenlivosti. Zákon o obchodních korporacích v souvislosti s právem na informace o obchodním tajemství vůbec nemluví. Lze dospět k závěru, že v případě společnosti s ručením omezeným jsou i za nové úpravy dostatečně naplněna východiska rozhodnutí ENVI. Jelikož zákon již nezmiňuje obchodní tajemství u akciové

společnosti, bude možné ve výjimečných případech rovněž připustit právo akcionáře takovou informaci obdržet.

1. Úvod a cíl práce

Přístup společníků a akcionářů k informacím o dění ve společnosti je jedním z hlavních předpokladů jejich účasti na řízení společnosti, jakožto nemajetkového práva neodlučně spojeného s podílem či akcií. Informovaný společník je jednak schopen náležitě zvážit, jak hlasovat na valné hromadě, a tak se podílet na vytváření vůle společnosti, jednak, jakožto reziduální vlastník, vykonávat potřebnou kontrolu osudu své investice¹.

Právo na informace je předmětem úpravy také ze strany Evropské unie². Ač se týká výslovně pouze kotovaných akciových společností, vliv lze vysledovat také u příslušných ustanovení zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)³.

Na samotnou povinnost členů statutárních orgánů sdělit určité informace bývá nazíráno jako na preventivní nástroj proti jejich nevhodnému chování a možnému způsobení újmy⁴. V případě vzniku újmy pak relevantní informace mohou podpořit společníka či akcionáře k podání tzv. derivativní žaloby⁵ na náhradu újmy proti členu statutárního orgánu⁶. Byla vysledována obecná neochota členů statutárních orgánů informace společníkům či akcionářům poskytovat⁷. Případné protiprávní odmítnutí poskytnutí informace může vést k neplatnosti usnesení dané valné hromady⁸.

Cílem této práce je zhodnocení možnosti pokračující aplikace rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22. 2. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3704/2009 (dále jen

¹ Právě z důvodu vlivu informací na možnost kontroly investice ze strany společníka bývá právo na informace řazeno současně i k majetkovým právům. Viz POKORNÁ in BĚLOHLÁVEK, J., A. a kol.: *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 2 sv. ISBN 978-80-7380-451-0, s. 1525.

² Směrnice EP a Rady 2007/36/ES ze dne 11. července 2007 o výkonu některých práv akcionářů ve společnostech s kotovanými akciemi (dále jen „Směrnice“).

³ Dále jen „zákon o obchodních korporacích“ či „ZOK“.

⁴ BAUMS, T.; SCOTT, E., K.: Taking Shareholder Protection Seriously? Corporate Governance in the United States and Germany, *John M. Olin Programme in Law & Economics, Working Paper no. 16*, 2005, s. 42.

⁵ Ustanovení § 157, reps. § 371 a násl. ZOK. Je ovšem třeba podotknout, že dle § 4 odst. 1 ZOK v případě takové žaloby je důkazní břemeno ze zákona přeneseno na člena statutárního orgánu. To však společníka nezavazuje břemena tvrzení, resp. o možném porušení povinnosti se musí dovědět.

⁶ LASÁK, J.: Ve jménu korporace: derivativní žaloby vůči členům statutárního orgánu. *Obchodněprávní revue*, r. 2010, č. 3. 23201074-81, s. 74-81, s. 80.

⁷ FILIP, V.: Akcionářské právo na informace. *Právní rozhledy*, r. 2010, č. 14., s. 495-501, s. 495-498.

⁸ Viz např. usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 3. 1. 2002, sp. zn. 29 Odo 400/2001.

„rozhodnutí ENVI“), které se zabývá možností odmítnutí poskytnutí informace s poukazem na skutečnost, že se jedná o obchodní tajemství.

Na začátku tohoto příspěvku bude stručně popsána obecná úprava práva na informace, resp. práva na vysvětlení u společnosti s ručením omezeným, resp. u akciové společnosti, a to jak za účinnosti zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů⁹, tak v zákoně o obchodních korporacích. V následující kapitole bude představeno výše zmíněné rozhodnutí včetně relevantních konkrétních rozdílů staré a nové úpravy, a v závěru bude shrnuto, nakolik je možné z rozhodnutí ENVI nadále vycházet.

2. Právo na informace – obecné poznámky

Obchodní zákoník stejně jako zákon o obchodních korporacích upravují právo na informace pro společnost s ručením omezeným a akciovou společnost odděleně a mírně odlišně. Důvodem je rozdílná povaha těchto dvou forem co se vztahu společnosti a jejích členů týče. Na společnost s ručením omezeným bylo¹⁰ a je¹¹ nahlíženo jako na právní formu na pomezí osobní a kapitálové společnosti, kdy vztah mezi společností a společníkem je bližší než v případě akciové společnosti.

Právo společníka na informace upravoval obchodní zákoník v § 122¹². Zákon o obchodních korporacích jej v § 155 mírně rozšiřuje, jelikož umožňuje společníkovi požadovat informace i mimo valnou hromadu¹³. Ustanovení § 156 ZOK pak uvádí

⁹ Dále jen „obchodní zákoník“ či „ObchZ“.

¹⁰ Např. PELIKÁNOVÁ, I.; ČERNÁ, S.: *Obchodní právo*. 1. vyd. Praha: ASPI-Wolters Kluwer, 2006, 545 s. ISBN 80-7357-149-8, s. 381.

¹¹ Např. HAVEL in ŠTENGLOVÁ, I.; HAVEL, B.; CILEČEK, P. et. al. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2013, 1008 s. ISBN 978-80-7400-480-3, s. 297.

¹² Znění: § 122 (1) Společníci vykonávají svá práva týkající se řízení společnosti a kontroly její činnosti na valné hromadě v rozsahu a způsobem uvedeným ve společenské smlouvě, popřípadě ve stanovách. (2) Společníci mají zejména právo požadovat od jednatelů informace o záležitostech společnosti a nahlížet do dokladů společnosti a kontrolovat tam obsažené údaje nebo k tomu zmocnit auditora nebo daňového poradce.

¹³ Znění: § 155 Společník má právo na valné hromadě i mimo ni požadovat od jednatelů informace o společnosti, nahlížet do dokladů společnosti, kontrolovat údaje obsažené v předložených dokladech a další práva na informace určená společenskou smlouvou; to platí obdobně pro společníkova zástupce, bude-li zavázán alespoň ke stejné mlčenlivosti jako společník a společnosti tuto skutečnost doloží.

důvody, pro které může jednatel poskytnutí informace odmítnout a upravuje možnost společníka domoci se také informace u soudu¹⁴.

Ustanovení § 180 ObchZ¹⁵ stejně jako § 357 ZOK¹⁶ poskytuje akcionářům menší prostor pro vyžadování informací, resp. slovy zákona vysvětlení. Předně je právo akcionáře omezeno pouze na valnou hromadu a informace se musí týkat předmětu jednání valné hromady. Zákonné důvody odmítnutí poskytnutí vysvětlení dle § 359 ZOK¹⁷ jsou širší než v případě společnosti s ručením omezeným. Judikatura navíc zdůrazňuje, že informace musí být skutečně potřebná pro účely probíhající valné hromady, není-li, je možno její poskytnutí také odmítnout¹⁸. Směrnice sama žádné důvody pro odmítnutí nevymezuje.

3. Obchodní tajemství jako důvod pro odmítnutí poskytnutí informace

Ustanovení § 180 odst. 4 ObchZ výslovně umožňovalo představenstvu odmítnout poskytnutí takové informace, která je předmětem obchodního tajemství. Obdobné ustanovení pro společnost s ručením omezeným neexistovalo. To dlouhou dobu

¹⁴ Znění: § 156 (1) Jednatelé mohou poskytnutí informace podle § 155 zcela nebo zčásti odmítnout jen tehdy, pokud
a) jde o utajovanou informaci podle jiného právního předpisu,

b) je požadovaná informace veřejně dostupná.

(2) V případě sporu rozhodne na návrh společníka o tom, zda je společnost povinna informaci poskytnout, soud; k právu uplatněnému po uplynutí 1 měsíce ode dne oznámení o odmítnutí poskytnutí informace se nepřihlíží.

(3) Po dobu řízení podle odstavce 2 neběží promlčecí lhůta pro uplatnění práv, která jsou na požadovaných vysvětleních závislá.

¹⁵ Znění: § 180 (1) Společník má právo na valné hradě i mimo ni požadovat od jednatelů informace o společnosti, nahlížet do dokladů společnosti, kontrolovat údaje obsažené v předložených dokladech a další práva na informace určená společenskou smlouvou; to platí obdobně pro společníkova zástupce, bude-li zavázán alespoň ke stejné mlčenlivosti jako společník a společnosti tuto skutečnost doloží.

¹⁶ Znění: § 357 (1) Akcionář je oprávněn požadovat a obdržet na valné hradě od společnosti vysvětlení záležitostí týkajících se společnosti nebo jí ovládaných osob, je-li takové vysvětlení potřebné pro posouzení obsahu záležitostí zařazených na valnou hradu nebo pro výkon jeho akcionářských práv na ní. Stanovy mohou určit, že každý akcionář má pro přednesení své žádosti přiměřené časové omezení.

¹⁷ Znění: § 359 Představenstvo nebo osoba, která svolává valnou hradu, mohou poskytnutí vysvětlení zcela nebo částečně odmítnout, pokud

a) by jeho poskytnutí mohlo přivodit společnosti nebo jí ovládaným osobám újmu,

b) jde o vnitřní informaci nebo utajovanou informaci podle jiného právního předpisu, nebo

c) je požadované vysvětlení veřejně dostupné.

¹⁸ Viz usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 4. 2009, sp. zn. 29 CDO 2850/2008.

vzbuzovalo v odborné literatuře otázku, zda je možné z tohoto důvodu informaci utajit. Autoři většinou nedospívali k jednoznačné odpovědi¹⁹, a problém zůstal sporným.

Nejvyšší soud České republiky v rozhodnutí ENVI situaci jednoznačně vyřešil ve prospěch názoru, že společnost s ručením omezeným nemůže odepřít právo společníka na informace pouze s poukazem na to, že se jedná o obchodní tajemství. Soud argumentoval třemi body: i) výslovnou úpravou u akciové společnosti a její absencí u společnosti s ručením omezeným vyplývající z jejich rozdílné povahy, ii) ochranou společnosti v případě porušení obchodního tajemství ustanoveními o nekalé soutěži, iii) povinností loajality společníka ke společnosti a z ní plynoucí povinností mlčenlivosti.

Dle ustanovení § 17 ObchZ *obchodní tajemství tvoří veškeré skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje*. Nově je obchodní tajemství definováno v § 504 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník²⁰, dle kterého *obchodní tajemství tvoří konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem a jejichž vlastník zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení*. Byť se jednotlivé definice v některých znacích liší, zůstává stejné, že je to především sám podnikatel, tedy společnost, kdo rozhodne, zda určité skutečnosti se zákonem vymezenými znaky bude chránit jako obchodní tajemství.

3.1. Aplikovatelnost závěru rozhodnutí ENVI pro společnost s ručením omezeným

Důvody pro odmítnutí poskytnutí informace upravuje § 156 ZOK. Jednatel může odepřít informaci, která je *utajovanou informací podle jiného právního předpisu* či je *veřejně dostupná*. O obchodním tajemství nemluví.

¹⁹ Viz např. Štenglová in ŠTENGLOVÁ, I.: *Obchodní zákoník: komentář*. 13. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, xxii, 1447 s. ISBN 978-80-7400-354-7, s. 417; DĚDIČ, J.: *Obchodní zákoník: komentář*. 1. vyd. Praha: Polygon, 2002, s. 851-1743. ISBN 80-7273-071-1, s. 1084.

²⁰ Dále jen „občanský zákoník“ či „OZ“.

Je nutno nejprve zodpovědět otázku, zda pro společníka a společnost s ručením omezením stále platí východiska, na nichž je postaveno rozhodnutí ENVI:

- i) Výslovná úprava u akciové společnosti – Zákon o obchodních korporacích již obchodní tajemství jako důvod pro odmítnutí poskytnutí vysvětlení neuvádí. Nebude tedy možné nadále použít argument a contrario.
- ii) Ochrana obchodního tajemství ustanoveními o nekalé soutěži – Ochranu obchodnímu tajemství poskytuje ustanovení § 2985 OZ. Jeho znění se přitom nijak výrazně neodlišuje od úpravy v § 51 ObchZ. Pokud tedy tato byla považována za dostatečnou, lze předpokládat, že stejný argument bude možné použít i nyní. Důležitá bude přitom její prevenční funkce, kdy osobu, která si je vědoma možných následků, od protiprávního jednání odradí²¹.
- iii) Povinnost loajality a z ní vyplývající povinnost mlčenlivosti – Oproti minulé právní úpravě, kde byla povinnost loajality dovozována pouze judikatorně²², je v současnosti spatřována její zákonná opora v § 212 OZ²³. Zákonné zachycení tedy může daný argument posilovat. Pokud jde o samotnou povinnost mlčenlivosti, zajímavý závěr lze učinit na základě § 155 ZOK. Ten totiž mimo jiné stanoví, že informace může být poskytnuta i zástupci společníka, *bude-li zavázán alespoň ke stejné mlčenlivosti jako společník*. Zákon tudíž sám vlastními slovy povinnost mlčenlivosti společníka uznává za relevantní. Obchodní zákoník dovozoval společníkovi zmocnit pouze auditora či daňového poradce. Tyto osoby mají povinnost mlčenlivosti dle zvláštních předpisů. Jim, stejně jako znalci, je společnost povinna informace, které jsou předmětem obchodního tajemství, poskytnout²⁴.

Na základě výše zmíněného by bylo možno dospět k závěru, že se rozhodnutí ENVI na společnost s ručením omezeným nadále vztahuje. Avšak literatura k nové úpravě toto odmítá jednoznačně konstatovat. Jedním z protiargumentů je povinnost jednatele

²¹ Proti takovému jednání, které by osoba činila skrytě, aby unikla možným sankcím, tolik nechrání, nicméně k takovému může dojít jak v případě společníka, tak v případě člena orgánu.

²² Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. 6. 2007, sp. zn. 29 Odo 387/2006.

²³ Znění: § 212 (1) Přijetím členství v korporaci se člen vůči ní zavazuje chovat se čestně a zachovávat její vnitřní řád. Korporace nesmí svého člena bezdůvodně zvýhodňovat ani znevýhodňovat a musí šetřit jeho členská práva i oprávněné zájmy.

²⁴ Viz usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. 4. 2006, sp. zn. 29 Odo 371/2005.

obchodní tajemství střežit i před společníkem, jelikož jeho vlastníkem je společnost nikoli společník²⁵. Je také předkládán výklad, že bude nutné zkoumat možnost odmítnout poskytnutí informace případ od případu, tedy kdy jde o takové obchodní tajemství, jehož prozrazení společníkovi by bylo nežádoucí²⁶. Problém je, že důvody, kdy může jednatel informaci odepřít, jsou stanoveny taxativně, a jelikož jde o výjimku z práva společníka, je možné uvažovat o jejich kogentnosti, resp. nemožnosti rozšiřování. S tím se snaží vypořádat výklad, který říká, že obchodní tajemství dle občanského zákoníku je utajovanou informací podle zvláštního právního předpisu²⁷. Tento argument však vzbuzuje několik kontroverzí. Předně i obchodní zákoník uváděl u akciové společnosti možnosti odmítnutí z důvodu utajované informace a obchodního tajemství zvlášť. Také jiné zákony, které obsahují ustanovení o ochraně informací, uvádějí tyto důvody odděleně²⁸. Zvláštním předpisem zde bude jistě zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, podle jehož § 2 je utajovanou informací informace, *jejíž vyzrazení nebo zneužití může způsobit újmu zájmu České republiky nebo může být pro tento zájem nevýhodné, a která je uvedena v seznamu utajovaných informací*. Rozdíl oproti definici obchodního tajemství, a tedy ratio možnosti odmítnutí poskytnutí, je zřejmý. Je však nutno přiznat, že odkaz na tento zákon chybí. Nicméně chyběl i v obchodním zákoníku. Jinde byla tato interpretace připuštěna spíše s obavou²⁹. Lze také uvažovat tak, že pečlivý zákonodárce si musel být vědom nejasností ohledně možnosti odmítnutí poskytnutí informace z důvodu obchodního tajemství, a bylo by od něj snad nedbalé, chtěl-li by tuto možnost připustit, nestanovit tak výslovně.

Samotná právní úprava se nezměnila natolik, že by bylo možno bez výraznějšího odůvodnění se od rozhodnutí ENVI odklonit. Výchozí by tedy měl být výklad, že společník společnosti s ručením omezeným má právo i na informaci, která tvoří

²⁵ HAVEL in ŠTENGLOVÁ, I.; HAVEL, B.; CILEČEK, P. et al. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2013, 1008 s. ISBN 978-80-7400-480-3., s. 299.

²⁶ LOCHMANOVÁ in BĚLOHLÁVEK, A. J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 1 sv., ISBN 978-80-7380-451-0, 2733 s., s. 432-433.

²⁷ ŠUK in ŠTENGLOVÁ, I.; HAVEL, B.; CILEČEK, P. et al. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2013, 1008 s. ISBN 978-80-7400-480-3., s. 545.

²⁸ Např. ustanovení § 116 odst. 2 zákona č. 99/1963, občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

²⁹ PELIKÁN, R.: Několik poznámek k úpravě společnosti s ručením omezeným v novém zákoně o obchodních korporacích, *Obchodněprávní revue*, r. 2012, č. 3, s. 76 – 85, s. 84.

předmět obchodního tajemství. Pouze ve výjimečných situacích, kdy by zájem a právo společnosti na utajení převyšoval znatelně zájem a právo společníka na poskytnutí takové informace, by bylo možno v případném soudním řízení odmítnutí obhájit. Jednateli by však nestačilo tvrdit, že jde o obchodní tajemství, musel by prokázat naplnění zákonných znaků³⁰ a obhájit důvod jeho neposkytnutí v konkrétním případě.

3.2. Aplikovatelnost závěru rozhodnutí ENVI pro akciovou společnost

Samotné rozhodnutí ENVI se týkalo společnosti s ručením omezeným. Obchodní zákoník odmítnutí poskytnutí vysvětlení z důvodu obchodního tajemství výslovně upravoval, nebylo v tomto tedy sporu. Zákon o obchodních korporacích tak však nečiní. Za úvahu tak stojí, zda lze jeho závěry aplikovat i pro akcionáře, byť zde soud mimo jiné zmiňuje rozdílnou povahu společnosti s ručením omezeným od akciové.

- i) Výslovná úprava – Zákon o obchodních korporacích již obchodní tajemství jako důvod pro odmítnutí poskytnutí vysvětlení neuvádí. Pokud bude odmítnut výše zmíněný výklad, že obchodní tajemství je utajovanou informací podle zvláštního zákona, a přijat výklad, že důvody pro odmítnutí nelze rozšiřovat, bude možno použít pouze důvod v § 359 písm. a), tedy že *by jeho poskytnutí mohlo přivodit společnosti nebo jí ovládaným osobám újmu*, ač i tento důvod byl v obchodním zákoníku zmíněn výslovně. V případě porušení obchodního tajemství pochopitelně újma hrozí, její vyčíslení přitom nebude jednoduché. I tak má však společnost povinnost sdělit obchodní tajemství osobám, které mají povinnost mlčenlivosti³¹.
- ii) Ochrana obchodního tajemství ustanoveními o nekalé soutěži – Toto východisko platí stejně pro akciovou společnost jako pro společnost s ručením omezeným.
- iii) Povinnost loajality a z ní vyplývající povinnost mlčenlivosti – Ustanovení § 212 OZ o korporační loajalitě se vztahuje na akcionáře stejně jako na společníky. Koncept povinnosti loajality akcionářů, kteří mají obecně ke společnosti míň blízký vztah než společníci, není tolik propracován jako u společnosti s ručením omezeným.

³⁰ Viz např. usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 3. 1. 2002, sp. zn. 29 Odo 400/2001.

³¹ Viz výše zmíněné usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. 4. 2006, sp. zn. 29 Odo 371/2005.

Nicméně i v tuzemské literatuře mu začíná být věnována pozornost³². Na rozdíl od společníků nezmiňuje zákon o obchodních povinnost mlčenlivosti akcionáře výslovně.

Není-li možné po představenstvu akciové společnosti požadovat, aby se spolehlo na obecnou povinnost mlčenlivosti akcionáře, a informaci mu sdělilo, bude vhodné umožnit, aby odmítlo sdělení takové informace jakožto způsobilé přivodit společnosti újmu, tedy dle § 359 písm. a) ZOK.

Avšak lze si představit situace, kdy takové neposkytnutí informace bude silně diskutabilní. Je vhodné připomenout, že akcionář může žádat vysvětlení pouze k posouzení záležitostí zařazených na valnou hromadu, a pouze pokud jsou vskutku potřebné. Pokud bude bodem valné hromady schválení účetní závěrky, lze očekávat dotazy na vznik ztráty. Zde by snad bylo možné uspokojivě odpovědět i bez prozrazení obchodního tajemství. Odlišná situace však nastane, pokud má akcionář hlasovat o schválení určité transakce. Do působnosti valné hromady ze zákona patří dle § 421 odst. 2 písm. m) schválení převodu závodu či jeho podstatné části. Pokud by členové představenstva byli vyzváni akcionářem k vysvětlení, co je obsahem této části, bylo by zarážející, pokud by mohli prostě odmítnout informaci poskytnout, ač by šlo o obchodní tajemství, a přitom po akcionáři chtít, aby převod schválil. Obdobná situace může nastat, pokud si akcionáři ve stanovách vyhradí právo souhlasu s určitou transakcí, jejíž význam bude přesahovat obchodní vedení. Už tím akcionáři ex ante vyslovují přání vědět a mít možnost zvážit uzavírání některých smluv. Konkrétní smluvní dokumentace by sice mohla obsahovat ustanovení, kde bude společnost pod sankcí smluvní pokuty zavázána neprozradit informace, které jsou předmětem obchodního tajemství, avšak stejná dokumentace může společnost pod stejnou sankcí zavázat k získání všech potřebných korporátních souhlasů do určitého data. Pokud bude obchodní tajemství skutečně obsahovat podstatou část transakce, nemělo by

³² Např. JOSKOVÁ, L.: Povinnost loajality v akciové společnosti, Obchodněprávní revue r. 2011, č. 9, s. 259.

jeho sdělení být automaticky odmítnuto, a pokud by odmítnuto bylo, měli by být členové představenstva schopni v případě sporu si svůj postoj obhájit.

Rozhodnutí ENVI tedy není možno aplikovat na akciovou společnost tak evidentně jako v případě společnosti s ručením omezeným, i když zákon o obchodních korporacích obchodní tajemství jako důvod pro odmítnutí informace již výslovně neuvádí.

4. Závěr

Ač by bylo možné jazykovým i historickým výkladem dospět k jednoznačnému závěru, že rozhodnutí ENVI je pro společnost s ručením omezeným stále aplikovatelné, a možná ještě podrženo zákonným ukotvením povinnosti loajality a zmíněním povinnosti mlčenlivosti společníka, není toto odbornou veřejností přijato jednoznačně. Bylo by však vhodné jej považovat za výchozí pravidlo, a konkrétní výjimky z něj připustit pouze v odůvodněných případech.

Je také možné jej zvažovat při aplikaci příslušných ustanovení u akciové společnosti. Tím, že zákon výslovně neumožňuje odmítnout poskytnutí vysvětlení akcionáři pouze odkazem na obchodní tajemství, je otevřena cesta pro výklad, že v určitých, byť možná omezených, případech bude při zvažování konkrétních práv a zájmů odmítnutí neodůvodnitelné. Není navíc možné zapomínat, že odlišení společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti z hlediska blízkosti jejich členů k ní je pouze teoretické.

5. Prameny

Odborná literatura:

BAUMS, T.; SCOTT, E.,K.: Taking Shareholder Protection Seriously? Corporate Governance in the United States and Germany, *John M. Olin Programme in Law & Economics, Working Paper no. 16*, 2005

BĚLOHLÁVEK, A. J. et al. *Komentář k zákonu o obchodních korporacích*. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2013, 1 sv., ISBN 978-80-7380-451-0

DĚDIČ, J.: *Obchodní zákoník: komentář*. 1. vyd. Praha: Polygon, 2002, S. 851-1743. ISBN 80-7273-071-1

FILIP, V.: Akcionářské právo na informace. *Právní rozhledy*, r. 2010, č. 14., s. 495-501

JOSKOVÁ, L.: Povinnost loajality v akciové společnosti, *Obchodněprávní revue* r. 2011, č. 9, s. 259

LASÁK, J.: Ve jménu korporace: derivativní žaloby vůči členům statutárního orgánu. *Obchodněprávní revue*, r. 2010, č. 3. 23201074-81, s. 74-81

PELIKÁN, R.: Několik poznámek k úpravě společnosti s ručením omezeným v novém zákoně o obchodních korporacích, *Obchodněprávní revue*, r. 2012, č. 3, s. 76 – 85

PELIKÁNOVÁ, I.; ČERNÁ, S.: *Obchodní právo*. 1. vyd. Praha: ASPI-Wolters Kluwer, 2006, 545 s. ISBN 80-7357-149-8

ŠTENGLOVÁ, I.: *Obchodní zákoník: komentář*. 13. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010, xxii, 1447 s. ISBN 978-80-7400-354-7

ŠTENGLOVÁ, I.; HAVEL, B.; CILEČEK, P. et. al. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. Vyd. 1. Praha: C.H. Beck, 2013, 1008 s. ISBN 978-80-7400-480-3

Normativní právní akty:

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

Směrnice EP a Rady 2007/36/ES ze dne 11. července 2007 o výkonu některých práv akcionářů ve společnostech s kótovanými akciemi

Judikatura:

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 3. 1. 2002, sp. zn. 29 Odo 400/2001

Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 5. 4. 2006, sp. zn. 29 Odo 371/2005

Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky ze dne 26. 6. 2007, sp. zn. 29 Odo 387/2006

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. 4 . 2009, sp. zn. 29 CDO 2850/2008

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 22. 2. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3704/2009